

EUROPESE
REKENKAMER

NL

Rede

10 november 2020

Rede door Klaus-Heiner Lehne, president van de Europese Rekenkamer

Presentatie van het Jaarverslag 2019 van de ERK

Commissie begrotingscontrole — Europees Parlement

10 november 2020

Alleen de uitgesproken versie geldt.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Mevrouw de voorzitter (mevr. Hohlmeier),

Rapporteurs en schaduwrapporteurs voor de kwijting,

Geachte leden,

Commissaris Hahn,

Vertegenwoordigers van het voorzitterschap van de Raad,

Dames en heren,

Ik ben blij om hier te zijn met mijn collega Tony Murphy, die u al kent, maar die voor het eerst aan mijn zijde staat als ons lid dat verantwoordelijk is voor het jaarverslag.

Dit was **een jaar vol uitdagingen** zonder weerga. Zoals altijd in onze Europese Unie leiden **grote crises** tot **grote vooruitgang** en innovaties die we tot enkele maanden geleden voor onmogelijk hadden gehouden.

Terwijl ik hier het Jaarverslag 2019 van de Rekenkamer aan u presenteer, hebben wij daarom allemaal de belangrijke besluiten en akkoorden voor ogen die bepalend zullen zijn voor de uitgaven en het financieel beheer van de EU **voor de komende zeven jaar**, over het MFK en Next Generation EU.

Als de onafhankelijke extern controleur van de Europese Unie hebben wij alles in het werk gesteld om sinds de uitbraak van de COVID-19-pandemie **de overheidsfinanciën in de EU op doeltreffende wijze te blijven controleren**.

Wat zijn onze bevindingen?

Ten aanzien van de uitgaven schatten wij dat het globale foutenpercentage **stabiel** is gebleven — **2,7 %** voor 2019, ten opzichte van 2,6 % voor 2018. Dit globale percentage verhult uiteraard aanzienlijke verschillen tussen beleidsterreinen.

Op het gebied van **concurrentievermogen** schatten we dat het foutenpercentage is gestegen tot 4 %, wat voornamelijk te wijten is aan niet-subsidiabele kosten. Zoals we al enkele jaren aangeven, maakt de verdere vereenvoudiging van de complexe regels inzake personeelskosten zeker deel uit van de oplossing. We onderzochten ook controles die zijn verricht door de Commissie en externe controleurs die namens

haar werkzaamheden uitvoeren, en we constateerden dat deze slechts gedeeltelijk betrouwbaar zijn — er is nog steeds duidelijk ruimte voor vooruitgang.

Op het gebied van **natuurlijke hulpbronnen** stelden we verbeteringen vast, waardoor het geschatte foutenpercentage daalde tot 1,9 %. Op basis hiervan, samen met ander bewijs dat het controlesysteem opleverde, concluderen we dat het foutenpercentage op dit terrein dicht bij de materialiteitsdrempel ligt. Dit is **goed nieuws**, met name voor rechtstreekse betalingen — die hoofdzakelijk zijn gebaseerd op de door landbouwers opgegeven oppervlakte landbouwgrond — die nog steeds **ver onder** de materialiteitsdrempel liggen en het merendeel (70 %) van de uitgaven in het kader deze rubriek vertegenwoordigen. Marktmaatregelen voor plattelandontwikkeling, visserij en klimaatactie, die de resterende 30 % van de uitgaven in het kader van deze rubriek uitmaken, vertonen echter nog steeds fouten van materieel belang. Wat de rol van de nationale **certificerende instanties** betreft, die in 2015 werd uitgebreid, hebben wij een aantal van hun controles overgedaan en vragen we dat er enkele verbeteringen worden doorgevoerd, in overeenstemming met de beoordeling door de Commissie van deze controles.

Wat **administratie** betreft, hebben we geen fouten van materieel belang aangetroffen, net zoals in de afgelopen twee jaar.

Op het gebied van **cohesie** — waar **nationale auditautoriteiten** een cruciale rol spelen in het zekerheids- en controlekader — hebben wij het werk van 18 van deze autoriteiten geëvalueerd, en wij treffen nog steeds fouten aan die zij niet hadden ontdekt. Rekening houdend met de correcties door de autoriteiten van de lidstaten schatten wij het foutenpercentage op dit terrein op **4,4 %**, wat lager is dan vorig jaar, maar nog steeds van materieel belang is. De fouten die niet werden ontdekt door de auditautoriteiten en andere tekortkomingen in de restfoutenpercentages die werden gemeld door de twee verantwoordelijke DG's van de Commissie, REGIO en EMPL (een risico bij betaling van respectievelijk 3,1 % en 2,2 %), komen naar voren in de foutenschattingen van de **Commissie**, die wij daarom als een **onderschatting** beschouwen. Indien de nationale autoriteiten en de Commissie dit in de komende jaren kunnen oplossen, zouden we hoogstwaarschijnlijk in staat zijn **meer te vertrouwen** op het werk van de auditautoriteiten van de lidstaten en de resultaten daarvan, of zelfs de **juistheid** van hun beoordeling **te bevestigen**. Zover zijn we echter nog niet. Ik weet dat de Commissie vastbesloten is dit doel te bereiken, en hiertoe moeten we op alle niveaus aanzienlijke inspanningen leveren.

Waarom leg ik zoveel nadruk op cohesie?

Het is heel eenvoudig: al enkele jaren maken wij een onderscheid tussen uitgaven die volgens ons een **hoog risico** hebben, zoals cohesie, en uitgaven die naar onze mening een laag risico hebben. Uitgaven met een hoog risico vertonen fouten van materieel belang, met een geraamd percentage van **4,9 %** (2018: 4,5 %).

Wat is er dan gebeurd in 2019? Ondanks enkele minieme verbeteringen of verslechtingen hier en daar was er geen sprake van **fundamentele** veranderingen op de onderliggende beleidsterreinen en bleven de tekortkomingen in controles achteraf bestaan.

Het **aandeel** van uitgaven met een hoog risico, met name cohesie, is evenwel gestegen (53 %). Dit is op zichzelf geen probleem — het is een goede zaak en in overeenstemming met de verwachtingen dat de uitgaven voor cohesie zijn gestegen. Dat valt niemand te verwijten. Het houdt wel in dat het merendeel van onze controlepopulatie nu fouten van materieel belang vertoont — de fouten zijn dan ook van diepgaande invloed. Daarom heeft de Rekenkamer besloten een **afkeurend oordeel** af te geven ten aanzien van de uitgaven voor het begrotingsjaar 2019, in plaats van een oordeel met beperking zoals in voorgaande jaren.

Dit mag **niet** als een soort beschuldiging aan het adres van de Commissie worden gezien — de **autoriteiten van de lidstaten** beheren namelijk ongeveer 74 % van de EU-uitgaven. Elke entiteit speelt een rol in de keten en een al te eenvoudige voorstelling van zaken zal ons niet verder helpen.

Het mag ook **niet** als een teken van een **terugval** van het beheer worden beschouwd, na drie opeenvolgende jaren waarin we een oordeel met beperking konden afgeven ten aanzien van de uitgaven. Als u naar de situatie van tien jaar geleden kijkt, hebben we een lange weg afgelegd en **is er geen sprake van een terugval**, maar eerder van **hardnekkige structurele problemen** op enkele terreinen die moeten worden aangepakt. We hebben **duidelijke en eenvoudige regels** nodig voor alle EU-financiën — en we hebben ook **doeltreffende controles** nodig om na te gaan hoe het geld wordt besteed en of de beoogde resultaten worden bereikt.

Belangrijker dan onze algemene conclusie of algehele beoordeling zijn de situatie ter plaatse en onze conclusies voor de verschillende uitgaventerreinen, die **zeer uiteenlopend** zijn, en ik verzoek u deze terreinen te onderzoeken wanneer u het kwijtingsbesluit van het Parlement in de komende weken en maanden opstelt.

Mevrouw de voorzitter, dames en heren,

Ik richt mij tot u in de context van de opzet van de **volgende financieringsperiode**. In de komende jaren zullen de EU-uitgaven nagenoeg verdubbelen — dit keer is het woord “historisch” wellicht niet overdreven. Ik verzoek u dan ook om **lessen te trekken uit onze ervaringen** zodat we het best mogelijk systeem kunnen opzetten in het kader van het MFK en Next Generation EU. De EU krijgt één kans om dit goed aan te pakken.

Laten we daarom **de financiële belangen van de EU beschermen** tegen onregelmatigheden en fraude — en ik weet dat de commissie CONT in dit opzicht een sterke bondgenoot van ons is. In 2019 hebben wij OLAF in kennis gesteld van negen gevallen van vermoedelijke fraude die werden ontdekt in het kader van onze controles en ik hoop dat wij even nauwe betrekkingen kunnen onderhouden met het Europees Openbaar Ministerie zodra dit eindelijk operationeel wordt, in een eerste fase in 22 landen. Krachtens de verdragen moeten de lidstaten in **efficiënte en onafhankelijke rechtsstelsels** voorzien om de financiële belangen van de EU gedegen te beschermen alsof het om nationale financiële belangen ging, en ik weet dat de inzet van uw commissie er mede voor heeft gezorgd dat vorige week het belangrijke politieke akkoord tussen de medewetgevers werd bereikt, waarin rekening is gehouden met verscheidene aanbevelingen die de Rekenkamer eerder had geformuleerd in haar advies — en ik feliciteer met name de heer Sarvamaa, corapporteur.

Laten we ook lering trekken uit eerdere ervaringen door **zo spoedig mogelijk** de nieuwe financieringsperiode op te starten. Het is uiteraard belangrijk om de zaken goed aan te pakken, maar laten we niet vergeten dat eind 2019, het voorlaatste jaar van de huidige zevenjarenbegroting, slechts 40 % van de overeengekomen EU-financiering voor de zevenjarige periode was uitbetaald, en sommige lidstaten minder dan een derde van de middelen hadden gebruikt — u kunt de samenvattende tabel met uitsplitsing per lidstaat in ons document “De EU-controle in het kort” vinden. Zoals u kunt zien, blijven de moeilijkheden bij het **absorberen van EU-middelen** een probleem in de praktijk, ongeacht de doelstellingen of vereisten die worden vastgesteld op politiek niveau. Dit heeft bijgedragen tot een toename van de *reste à liquider* (nog betaalbaar te stellen vastleggingen), die eind 2019 uitkwamen op 298 miljard EUR en met passende maatregelen zullen moeten worden aangepakt, niet alleen voor het huidige, maar ook voor het volgende MFK.

Dames en heren, en hiermee rond ik af,

in deze tijden van crisis hebben de lidstaten en de Europese Commissie een enorme verantwoordelijkheid om de financiën van de EU deugdelijk en efficiënt te beheren. Uit ons jaarverslag — dat ik vandaag graag met u bespreek — blijkt dat er **verdere inspanningen** moeten worden geleverd. Als rechtstreeks gekozen

leden van het Parlement heeft u een **grote verantwoordelijkheid** om wetgevende en politieke controle uit te oefenen om ervoor te zorgen dat dit gebeurt.

Ik dank u voor uw aandacht.